

FÓRIZS SÁNDOR

Politikai tartalmú büntetőeljárások a határőrségnél 1950-ben

Az 1950-es év jelentős, meghatározó változásokat hozott a határőrség életében. Január elsejétől a szervezet átkerült a Honvédelmi Minisztérium állományából a minisztertanácshoz, és a neve is Honvéd Határőrségről ÁVH Határőrség és Belső Karhatalomra változott, bár a határőrség és a karhatalom szervezetenként különálló maradt.

A Minisztertanács 4.353/1949/268. M.T. számú rendelete 1950. január 1-jétől a Honvéd Határőrséget leválasztotta a honvédségről, és az Államvédelmi Hatósághoz helyezte. Az ÁVH vezetőjét a Minisztertanács előterjesztésére a Népköztársaság Elnöki Tanácsa nevezte ki. Első vezetője *Péter Gábor* altábornagy lett, aki a határőrséget a IV. Főosztály vezetőjén keresztül (*Kajli József* áv. ezredes) irányította.

Radikálisan átszervezték az országos irányítószervezetet, 1945 után immár harmadszor vagy negyedszer. Ismét jelentős személyi változások történtek a csúcsvezetésben, ezek természetesen nem segítették elő a folyamatos-
ságot. Az önálló határőr-parancsnokság bekerült az ÁVH parancsnokságába mint részvezetési egység. Az ÁVH IV. Főosztálya először a Határőrség és Belső Karhatalom Főparancsnoksága elnevezést viselte, két részre tagozódással: IV/1 Osztály Belső Karhatalom Törzs és IV/2. Osztály Határőrség Parancsnokság Törzs.¹

Az országban bekövetkezett társadalmi rendszerváltozás azonnali, radikális átállást okozott a szervezet életében. Nem csupán a határőrizet iránt támasztott politikai elvárások lettek mások. A személyi állomány összetétele, vele szemben a társadalmi származásra és az eddigi katonai pályafutásra vonatkozó követelmények a tiszthelyettesi és tiszti réteg esetében döbbenetes mértékben módosultak. Meghatározóvá vált a munkás-paraszt származás. Egyébként az elküldöttek jelentős része is ilyen származású volt, ezért inkább

¹ A témával kapcsolatban lásd a következő irodalmat: Fórizs Sándor: A határőrség megalakulása, valamint tevékenysége az első években (1945-1950). *Magyar Rendészet*, 2015/6., 89–102. o.; Fórizs Sándor: A határőrség megszervezése és működése, 1945–1956. In: Pószán László – Veszprémy László – Boda József – Isaszegi János (szerk.): *Őrzők, vigyázzatok a határra! Határvédelem, határőrizet, határvadászok a középkortól napjainkig*. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2017, 555–608. o.

Előfordulnak még az előzőekhez kapcsolódó jelentések, távmondatok, környezettanulmányok, postai táviratok, szolgálati minősítések. Nagyon kevés a teljes tartalmú dosszié, csupán néhány gyűjtőben van együtt a vádirat és az ítélet, plusz a kiegészítő okmányok. Máshol olyan jelentések bukkannak fel, amelyeket követnie kellene a vádiratnak, ítéletnek, de ezek már hiányoznak, valószínűleg jelezve az egykori selejtezés nyomait. Egyes dossziék üresek, csak a címzés található rajta, a másikban tíz különböző anyag is található azonos levéltári nyilvántartási számmal.

Politikai vonatkozású esetek

A vádiratokban és ítéletekben esetenként véleményem szerint tapasztalható a politikai szempontok érvényesítése. A frissen alapított társadalmi rendszert igen veszélyes volt kritizálni, még jelentéktelen, apróbb ügyekben is. Ezek előfordulását érezhetően súlyosabban bírálták el, keményebben üldözték, mint a szolgálati vétségeket, leittasodást, parancs hanyag teljesítését stb.

Némelyik okmánynál az illetőt megvádolják például izgatással. Ez után a vádirat további pontjainak megjelenítésére – ittás szolgálatellátás, titoksértés, ellenőrzés elmulasztása, szolgálati vétség, okmányok hanyag kidolgozása stb. – csak azért kerül sor, hogy az eljárás biztosan sikerre vezessen, illetve részben fedve legyen az egyértelmű politikai jelleg. A dokumentum mintegy „összevárja” a cselekmények elkövetését, és egybefűzve jeleníti meg, pedig szabályos eljárás esetén már az első bekövetkezésénél lépni kellett volna. A leírt problémákat részben parancsnoki fegyelmi úton is rendezni lehetne, nem szükséges a bíróság elé kerülés.

Az Abrudbányai Aladár elleni vádirat

Az első vádirat³ szervesen kapcsolódik szellemében a Határőrség és Belső Karhatalom 1950-ben végzett munkájáról szóló jelentéshez, a tiszthelyettesek és tisztek elbocsátásához, a benne érintett személy a magasabb beosztású vezetői kategória tagja volt. Az eredetileg „Szigorúan titkos” minősítésű okmányt a „Budapesti központi katonai ügyészség” adta ki.

A megvádolt személy a határőrség parancsnoksága egyik osztályvezetője, *Abrudbányai Aladár* av. őrnagy, reálérettségét szerzett és Ludovika Akadémiát

³ MNL HOP XIX-B-10 1950. év 40. sz. doboz III/1 tárgykör 17. folyószám. Vádirat. 1950. november 16. „Tárgy: Abrudbányai Aladár av. őrgy. bűnügye.”

szándékosan elmulasztotta, ugyanígy elmulasztotta a Tanácsadó Bajtársak utasításait és irányelveit kikérni.”

„a lökiképzés vonalán pedig a lőszer mennyiséget elégtelenül szabta meg az előírt lögyakorlatok végrehajtására”.

„Mindezeket a cselekményeket azért követte el, hogy a hiányos utasítások és rendelkezések kiadásával a határvonal hézagmentes lezárását és ellenőrzését megghiúsítsa és a Néphadsereg, illetve az ÁVH Hőrség fejlődését visszavesse és akadályozza.”

„Magyarországot »Davaj-országnak« nevezte.”

„a Tanácsadó Bajtársakat gúnynévvel látta el”.

„meg nem engedhető módon bírálta a Népköztársaság törvényeit”.

A vádirat elrendeli a vizsgálati fogságot.

Lényegében látható, nincs megfogható, a büntető törvénykönyv által üldözött cselekmény, a rendszerről alkotott egyéni vélemény nem lehetne az eljárás alapja. Az, hogy a határszolgálatos vagy lökiképzési okmányokat, szabályzatokat rosszul készítette el, ok lehet egy beosztásból történő elmozdításra, de nem bűnvádi eljárásra.

Az Ördög József elleni vádirat⁵

Az okmány Ördög József határőr esetében *„1./ az 1946. évi VII. t.c. 2.§.-ának b. pontjába ütköző folytatólagosan elkövetett izgatás büntette miatt”* vádat tartalmazza.

A fogalmazás szerint ezt az által követte el, hogy az alábbi kijelentéseket tette: *„Magyarországon is mint Oroszországban kolhozok lesznek és a parasztságnak nem fog jutni semmi, csak a munka, meg a csajka”;* *„a Szovjetunióban volt magyar parasztküldöttség tagjait »jól megagitálták és betanították Moszkvában, hogy visszatérésük után mit kell nekik mondani, mert ha nem, kinyírják, vagy elviszik őket«”;* *„több esetben szidalmazta a népi demokráciát és a Kommunista Párt tagjait, illetve a párt vezetőit, kijelentvén, hogy csak változzon meg a helyzet, a katonaság vezetői mind lógni fognak és a kommunisták pedig letagadnák azt, is hogy születtek”.*

Az előző mellett még két vádponttal meggyanúsították:

„2./ a Ktbt⁶ 40.§-ába ütköző szökés büntette miatt, ”. Szabadságról nem vonult be, a rendőrség vezette elő a lakásáról.

⁵ MNL HOP XIX-B-10 1950. év 40. sz. doboz III/1 tárgykör 16. folyószám. Vádirat. 1950. nov. 24.

⁶ Tárgy: Ördög József av. hőr. elleni bűnügy.”

⁶ Katonai büntető törvénykönyv.

következményei lettek. Kémszervezet működése megítélésem szerint szóba sem jöhetett. Ha lett volna ilyen, a vád legalább néhány konkrét nevet, adatot tartalmazna. Az egymással rádió-összeköttetésben állás szakmailag is egy abszurd állítás. Az is kérdéses, Tiszabecs térségében milyen információkat lehetett volna beszerezni, nem tudunk meg semmit a „konkrét kémfeladat” mi-
benlétéről, és teljesen horrorisztikus a „kábitógáz” történetbe kerülése.

Beszélgetőpartnerével szemben is eljártak, amit a vádirat egyik mondata jelez: „*Tanúként megidézní indítványozom Árva Ferenc áv. törm-t a budapesti központi katonai ügyészség büntető intézete útján.*”

A Böszörményi András elleni vádirat

A csornai zászlóalj parancsnokának, az előzetes letartóztatásban lévő Böszörményi András áv. őrnagynak az ügye ugyancsak elgondolkodtató.⁸

Ő a határőrség húsz-harminc legmagasabb beosztású vezetője közé tartozott régi tiszti pályafutással. Ellene öt vádpontot hoztak fel, láthatóan összehozva minden lehetséges eseményt.

„*Terhelt ellen a Kbp.⁹ 242.§-a alapján vádat emelek*”, „*1./ 1946.: VII. t.c. 2.§. b. pontjába ütköző izgatás büntette miatt*”

A vád alapja egy állítólagos kijelentése, „*ma csak úgy tud érvényesülni az ember ha a Pártban van, de majd úgy is megváltozik itt minden; a Pártban csak a pozíciója biztosítása miatt van benn*”, „*ezen kijelentésével a demokratikus államrend ellen gyűlöletre izgatott*”,

„*2./ a Kbtk. 93.§-ába ütköző »szolgálati hatáskörben elkövetett hamisítás«*”. Az ellenőrzési napló beírása tényleges ellenőrzés nélkül.

„*3./ a Kbtk 97.§.-ába ütköző valóltan jelentéstétel büntette*”. A vádpont szerint büntetlen határsértést nem jelentett.

„*4./ Kbtk. 81.§. /1/ bekezdésébe ütköző elöljárói intézkedés mellőzésének vétsége*”. Fegyelemsértést elkövető katonákkal szemben nem járt el. Az ellenőrzéseket elhanyagolta.

„*5./ kincstári vagyon elleni vétség*”. Gépkocsi magáncélú igénybevétele, vadászat.

Ugyanakkor a vádirat indokló részében háborús cselekedeteit is felvetik. Állítólag nyilas hadbíróság által hozott halálos ítéletnél, nyolc embernél, négy civil és négy katona esetében ő volt a kivégzőosztag parancsnoka 1944-ben

⁸ MNL HOP XIX-B-10 1950. év 40. sz. doboz III/1 tárgykör 26. folyószám. Vádirat. 1950. november 24. „Tárgy: Böszörményi Andás áv. őrgy. ügye.”

⁹ Katonai bűnvádi perrendtartás.

Mezei bűnös „*folytatólagosan elkövetett az 1946. évi VII. tc. 2.§. b. pontjában meghatározott bűntettben*”. Bírálta a földosztást és a gyárak államosítását, az általa használt akkumulátor lemezére nyilaskeresztet rajzolt, dicsérte a nyugati viszonyokat, amit az angol fogsága idején látott. Egy év börtönbüntetést kapott.

Másodfokon a „Katonai Főtörvényszék” fellebbezés folytán, a nyilvánosság kizárásával tartott tárgyaláson felülbírálta az elsőfokú ítéletet amennyiben a börtönbüntetést jóváhagyta, súlyosbításként vagyonekobbzást rendeltek el pénzbüntetés helyett, „*bárhon található vagyonuk felerészének elkobzására, mint további mellékbüntetésre ítéli*”.

Ítélet¹¹

A „Budapesti katonai törvényszék” az 1950. szeptember 6-i tárgyaláson bűnösnek ítélte *Keszler Gyula* határőrt izgatás bűntettében, és kilenc hónapi börtönbüntetésre ítélte, mert a katonai körletben a többiek előtt bírálta a fennálló rendszert. Az okmány olyan rossz minőségű, hogy lényegében olvashatatlan.

Vádirat és ítélet

Az egyik legteljesebb dosszié *Bihari Sándor* főtörzsőrmester ügye.¹² Nevezett őrsparancsnok volt a Muraszemenye őrsön.

Az okmányok között megtalálható az eseményeket indító jelentés, amelyet a zalaegerszegi zászlóalj küldött fel az országos parancsnokságra rendszerellenes kijelentések miatt, valamint egy tényvázlat és egy környezetanulmány. Utóbbiból tudjuk, hogy 1936-tól szolgált mint katona, 1943-ban „*egy éves csapattiszthelyettes képző iskolát végzett Jutason*”. 1945. március 21. óta teljesít szolgálatot a demokratikus honvédség állományában, részt vett Ausztria megszállásában, 1948. március 1-jétől az MKP tagja. Mint „jutasi” tiszthelyettes beleillik azok sorába, akiket ebben az évben politikai megfontolásokból eltávolítottak a határőrségtől.

A vádirat „*Izgatás a demokratikus államrend és alapintézményei ellen,*” tárgyal a következő fő pontokat tartalmazza:

¹¹ MNL HOP XIX-B-10 1950. év 40. sz. doboz III/1 tárgykör 40. folyószám. 1950. szeptember 6.

¹² MNL HOP XIX-B-10 1950. év 40. sz. doboz III/1 tárgykör 45. folyószám. „Tárgy. Bihari Sándor áv. főrm. ügye” 1950. augusztus 25.

„vádat emelek”,

„1./ az 1946. évi VII. t.c. 2.§. b. pontjába ütköző folytatólagosan elkövetett izgatás büntette miatt”. A vád a *Farkas Mihály* honvédelmi miniszterre tett negatív kijelentést takarja, valamint a „rossz vért szül az egyes fontos beosztásban lévő egyének vallásellenes eljárása; mi kommunisták azt hirdetjük, hogy nem bántjuk a vallást”, megfogalmazást.

„2./ a Kbtbk. 35.§-ába ütköző és annak második rendelkezése szerint minősülő, folytatólagosan elkövetett bujtogatás büntette miatt”. Itt állítólag mint a kiképző század szakaszpáncsnoka rosszul irányította a kiképzést, és a politikai tiszt ellen hangolta az állományt.

„3./ a Kbtbk. 85.§-ába ütköző és annak második rendelkezése szerint minősülő folytatólagosan elkövetett szolgálati hatalommal való visszaélés büntette miatt”. Amit azzal követett el, hogy kiadott engedélyt a halászoknak a határvízi tevékenységre, halat fogadott el tőlük ajándékba.

„4./ a Kbtbk. 95.§-ába ütköző szolgálati titok megsértésének büntette miatt”. Irodáját rendszeresen nyitva hagyta, feleségének mindent elmondott a munkájáról.

„5./ a Kbtbk. 83.§./1/ bekezdésébe ütköző és a második rendelkezés szerint minősülő folytatólagosan elkövetett előjárói vétség miatt”. Fegyelemsértéseket, italfogyasztást elnézett.

„6./ a Kbtbk. 89.§. /1/ bekezdésébe ütköző és a második rendelkezés szerint minősülő folytatólagosan elkövetett szolgálati vétség miatt”. Több alkalommal ittasan jelent meg az őrsön.

Ebből a vádiratból lényegében semmi sem maradt ki, amit egy őrspáncsnok elkövethet.

Ítélet. A „Budapesti katonai törvényszék” első fokon bűnösnek találta, és kilenckhavi börtönbüntetéssel sújtotta „izgatás és folytatólagosan elkövetett szolgálati büntett” miatt. „6 hónapot és 15 napot kitöltöttnek vesz”. Felmentette a bujtogatás, a titokszegés és az előjárói büntett vádja alól, a pénzbüntetést mellőzte.

Ítélet. Másodfokon a „Katonai főtörvényszék” tárgyalta az ügyét. Kilenc hónap börtönbüntetésre mint főbüntetésre, és lefokozásra valamint mellékbüntetésként „? /egynegyed/ vagyonának elkobzására ítéli”, az előzetes fogva tartást beszámítja. A szolgálati büntett vádja alól felmentette.

Háborús bűncselekmények

Meglepett, hogy 1950-ben, öt évvel a háború befejeződése után, határőröket vegyenek őrizetbe háborús bűncselekmények elkövetésének vádjával. Összesen két ilyen tartalmú dossziét találtam a büntetőeljárással foglalkozó dobozokban.

Az első okmány *Pásztói (Pulmann) Ödön* ügyét tartalmazza.¹³

A „Budapesti katonai törvényszék” fejrészes ítélet 1950. március 22-én született.

„Az 1950. évi január hó 5. napjától február hó 9. napjáig előzetes letartóztatásban volt, azóta vizsgálati fogságban lévő”, „az ÁVH. Hőrség Budapest... állományába tartozó.” Ez a fogalmazás valószínűleg a határőrség parancsnokságát takarja, feltételezem, vezető beosztású személyről van szó.

„bűnösnek mondja ki:” „az 1945:VII. t.c.1.§.-a által törvényerőre emelt 81/1945. -M.E. sz. rend. 11.§.-ának 5. pontjába ütköző folytatólagosan elkövetett háborús bűntettben”.

A Szovjetunióban 1942. február és március hónapjaiban a 40/I. gyalogzászlóalj parancsnoka, főhadnagyi rendfokozatban.

Terhére rótták házak felgyújtását, menekülő lakosság agyonlövetését, és hogy ilyen célra a vezetése alatt álló zászlóaljból külön osztagot szervezett. Néhány mondat példaként: „ugyanitt azon gyanú alapján, hogy állítólag egy házból kilöttek, az abban talált idős szovjet asszonyt sikertelen kínvallatás után felakasztották,”; „Egy idős férfit, akinél német csizmát találtak megkínnozták és agyonlőtték,”; „30 férfit és nőt indokolatlanul elhurcoltak és sikertelen kínvallatás után tízes csoportokban agyonlőtték.”

Három települést felgyújtottak, „túlsúlyban aggokat, nőket és gyerekeket összeterelte és géppuskatűzzel megölte, majd a házakat felgyújtva mintegy 50 áldozat visszahagyásával [...] bevonult”, „a gazdátlanul maradt élőállatokat elhajtotta, ingóságokat összeszedte és részben a német csapatoknak juttatta”, „mint intézkedő parancsnok, külföldön tettese volt emberek törvénytelen kivégzésének, illetve megkínzásának”.

Az ítélet: „kötéláltal végrehajtandó halálbüntetésre, mint főbüntetésre, valamint lefokozásra, esetleg fellelhető teljes vagyonának elkobzására [...] ítéli”.

¹³ MNL HOP XIX-B-10 1950. év 40. sz. doboz III/1 tárgykör 25. folyószám. Ítélet. 1950. március 22.

A háború után „*Sikerült bejutnia a Pártba és a Néphadsereghez, majd onnan az ÁVH.-ra. Az ÁVH-n igen fontos beosztást kapott és itt igyekezett rombolni és bomlasztani beosztottai körében.*”

Az ügyészség a tárgyalásra három tanút idéztet meg.

Levéltitok, magánvélemény

A következő vádiratok közül három levelezés ellenőrzése révén keletkezett. Látható, hogy még a szülőknek írtakat is figyelték, és lényegében bármilyen okból eljárhattak a sorkatonákkal szemben, akik semmilyen egyéni védelemben sem részesültek.

A negyedik, itt első helyen szereplő vádirat nem csak az ügyek szokásos összevonását példázza. A katonai-politikai foglalkozásokon elhangzott magán-/ellenvélemények is vezethettek a bírósághoz, elégnek bizonyult a foglalkozásvezető jelentése.

A Hernek János elleni vádirat¹⁵

A vizsgálati fogságban lévő *Hernek* határőr ellen kiadott vádirat több vádpontot tartalmaz.

„1./ *folytatólagosan elkövetett izgatás büntette*”, amelyet a következő kijelentéseivel valósított meg: Ásványrárón „*egyik politikai óra után bajtársával folytatott beszélgetés közben azt a kijelentést tette, hogy »Nem lépnék be a táblás-gazdálkodásba, mert utálok ezt a csajka-rendszert.«*”, „*egyik politikai óra alatt, a következő kijelentést tette: »a mostani kormány vezetői mind börtöntöltelékek,«* itt hivatkozott arra, hogy Rákosi Mátyás is börtönben ült. „*kijelentette, hogy Az oroszok mikor bejöttek minden élelmiszert elzabráltak és a rohadt proliknak széthordták, hogy lányaikat érte meg...ák*”, „*Miért kap Rákosi olyan sok fizetést, mikor nem dolgozik semmit*”.

„2./ *öncsonkítás büntette miatt*”, egyik bokáját szolgálatban átlőtte. Az anyagban szereplő jegyzőkönyv szerint járőrszolgálatban fekvő testhelyzetben a combján tartott fegyvere elsült, és a saját bokáját lőtte meg. Magam részéről nem merném a szándékosságot állítani. Hasonló vétlen lövés, ame-

¹⁵ MNL HOP XIX-B-10 1950. év 41. sz. doboz III./1 tárgykör 93. folyószám. Vádirat. 1950. július 28. Tárgy: Hernek János av. hőr. bűnügye.”

lyekhez nem kapcsolódik öncsonkítás miatti eljárás, az évben tízes nagyságrendben fordult elő.

„3./szolgálati büntett miatt”, őrszolgálatban elaludt, ellenőrző előjáró lefegyverezte.

A vádirat készítői jól összevárták az eseményeket. Magyarázatra szorultna, hogy a második és harmadik vádpont bekövetkeztekor miért nem jártak el a határőrrel szemben.

A Felföldi 2. László elleni vádirat¹⁶

A Felföldi határőr ellen emelt vád barátjának, egy örvezetőnek írt levél tartalmán alapszik: „*vádat emelek: a Ktbtk. 95. §. /1/ bekezdésébe ütköző szolgálati titok megsértésének büntette miatt*”. A vádirat által megnevezett bűnösséget megalapozó mondatok a levélből: „...*tudod fok. szoli.*”¹⁷ *Most hozzák a tszcs felszereléseket a vetőmaggal a T-34-es Sztalinyecekkel, így állandóan szolgálatban kell lenni*”, „*Most lebukott itt egy őrmester, mert az »Amerika Hangját« hallgatta.*”

Az adatos részeket, mondatokat leszámítva a vádiratban lényegében tizenkét sor a fő rész, indoklással együtt. Egyetlen pozitívum, ebben az esetben a terhelt legalább szabadlábban van.

A Pichner János elleni vádirat¹⁸

A Pichner határőr ellen kiadott vádirat alapja szintén levél: „*vádat emelek [...] egyrendbeli hűtlenség büntette miatt melyet az által követett el, hogy*” „*A Nagyatád őrsről szüleinek küldött levélben a következőket írta:*

1./ Itt maradtam a laktanyában a tartalék században, rengeteg a szolgálat, az éjjelezések.

2./ Nagyon sok a szolgálat, nehéz a gyakorlat, sok az éjjelezés, sokszor a fáradságtól majdnem összeesek, különben is nagyon szétszórtak bennünket.

3./ Most volt meg az elosztás, kiment mindenki a határra, egy páran nem mehettünk ki, mert politikailag nem vagyunk megbízhatók.

¹⁶ MNL HOP XIX-B-10 1950. év 41. sz. doboz III./1 tárgykör 80. folyószám. Vádirat. 1950. december 20. „Tárgy: Felföldi 2. László av. örv. bűnügye.”

¹⁷ A „tudod fok. szoli.” fogalmazás azt jelenti, hogy most fokozott szolgálatot látnak el.

¹⁸ MNL HOP XIX-B-10 1950. év 41. sz. doboz III./1 tárgykör 80. folyószám. Vádirat. 1950. december 16. „Tárgy: Pichner János av. hőr. bűnügye.”

4./ *Most tisztán pártemberek között vagyok itt, nincs jó helyem, két hét múlva lesznek nagy behívások és utána lesznek leszerelések az öregek részére, Miáltal így szolgálati viszonyánál [...] fogva tudomására jutott katonai titkot, illetéktelen személlyel közölt.*”

A katona vizsgálati fogságban van. A teljes okmány az adathordozó részekkel együtt másfél oldal.

*A Kocsári Ferenc elleni vádirat*¹⁹

Levél tartalma a következő vádirat tárgya is *Kocsári Ferenc* határőrrel szemben: „*vádat emelek az 1930: III. t. c. 60.§. első bekezdés 2. pontjába ütköző hűtlenség bűntette miatt, melyet azáltal követett el, hogy: „a szolgálati állásánál fogva tudomására jutott katonai titkokat illetéktelen személyekkel közölt, – azáltal, hogy szülei címére írt levélben a következőket írta meg: »nem szabad lezárt levelet írni. Ezt is lopva küldöm, hogy miért ne kérdezzék, mert katonai titok. Nagy a szállítás befelé, oszt nagyobb részt hadianyag. Majd beszélgetünk, ha haza tudok menni, ha addig nem eszi meg a fene a világot. Bizony elég rossz a hangulat, ezért is iparkodok haza,«*”.

A határőr Záhonyban teljesített szolgálatot, meglehetősen messze az „imperialistáktól” és „csatlós kutyáiktól a jugoszlávoktól”. Ennek ellenére sem lehetett biztonságban. Vizsgálati fogságba került három szó („nagyobb részt hadianyag”) jóvoltából.

Befejezés

A Magyar Nemzeti Levéltárban az 1950. évi *Bűncselekmények, szabálysértések, fegyelemsértések* három dobozának anyagai számban, esetben rendkívüli mértékben megnöttek az előző évekhez képest. Nagy valószínűséggel nem maradt fenn a teljes dokumentumállomány. Erre abból következtethetünk, hogy rendelkezésünkre állnak az év ügyeleti jelentései jó néhány olyan történéssel, amelyeknek ezekben a dobozokban hiányzik a folytatásuk.

Ezt bizonyítja, hogy a határőrség-parancsnokság ügyeleti jelentései között 1950. április 26-án a következő bejegyzés található a csapaton belüli események részénél: „*Áv. hőr. halálra ítéltése. A győr-i zlj. területén a Rajka-i révka-*

¹⁹ MNL HOP XIX-B-10 1950. év 41. sz. doboz III./1 tárgykör 80. folyószám. Vádirat. „Tárgy: Kocsári Ferenc áv. hőr bűntügye.”